

Nom _____

Data _____

Sant Jordi: història i tradició

Segons la tradició cristiana, sant Jordi va néixer a la Capadòcia, regió d'Àsia Menor (avui Turquia), entre els anys 275 i 280, i va morir el 23 d'abril de 303. Se'l considera un màrtir perquè la seva mort va ser conseqüència d'haver defensat les seves creences. Jordi de Capadòcia havia arribat a Palestina dels braços de la seva mare, després que el seu pare hagués mort. Va decidir entrar a la milícia romana seguint els passos del seu difunt pare, que també havia format part de l'exèrcit. Era un bon soldat i venia d'una família adinerada. Semblava que tenia la vida solucionada fins que l'emperador romà Diocleciana va proclamar un edicte que obligava a retre culte a Apol·lo. Jordi no va poder acceptar, ell era cristià. Es va rebel·lar, van torturar-lo i finalment el van decapitar. Així es convertia en màrtir i, més tard, entraria a la categoria de sant. A Catalunya, les primeres mostres de veneració i tradició cap a la figura de sant Jordi les trobem el 1032, quan l'abat Oliva va aixecar un altar en nom del màrtir al monestir de Santa Maria de Ripoll. Després, més que l'Església van ser els monarques els encarregats de mantenir i augmentar la seva popularitat tot reforçant-ne l'esperit patriòtic. Entre aquests trobem Pere I el Catòlic, Jaume I o Pere III. Va ser en l'àmbit militar on la figura del guerrer va prendre més força: sant Jordi es va convertir en el model del bon cavaller. Primer de la mà de Pere I el Catòlic i després del seu fill Jaume I, van anar apareixent ordes de sant Jordi que promovien i valoraven la figura de l'heroi en l'ambient cavalleresc que els ajudava a conservar l'esperit de la «bona lluita». Els almogàvers, guerrers d'ofici al servei dels regnes cristians de la península, també van prendre sant Jordi com a bandera i el van convertir en un símbol de lluita.

Amb la constitució el 1289 de la Diputació del General, més tard Generalitat, arribaria la declaració de sant Jordi com a patró. Va ser cap al 1300 i era la primera vegada que es feia un reconeixement oficial cap al màrtir que no venia de cap estament militar ni religiós. A partir d'aquí la bandera de Sant Jordi (una creu vermella) es convertiria en la primera senyera documentada de Catalunya; actualment la bandera de la ciutat de Barcelona llueix la combinació de la creu i les quatre barres.

En aquesta època de torneigs i justes, els confreres de Sant Jordi acostumaven a obsequiar les dames amb roses i altres flors després de la seva actuació, un costum molt cavalleresc. Aquest podria ser l'origen de la tradició d'oferir una rosa a les dones en el dia de Sant Jordi, però també s'apunta que podria venir de la Fira dels Enamorats –o de les Roses– que se celebrava cap al segle xv a Barcelona de forma secular i totalment popular. El que es pot afirmar sense gaires dubtes és que, també al segle xv, ja es repartien roses entre les dones que la diada anaven a la missa oficiada a la capella de Sant Jordi del Palau de la Generalitat. Amb aquests referents, no és gens estrany que les llegendes més modernes de finals del segle XIX incorporessin la flor al seu relat, dient que el drac mort es fonia a terra mentre al mateix indret hi floria un roser.

La incorporació del llibre és molt més recent que la resta de tradicions. La primera vegada que es va celebrar el dia del llibre va ser el 7 d'octubre de 1926 en commemoració del naixement de Miguel de Cervantes. L'escriptor valencià Vicent Clavel Andrés ho va proposar a la Cambra Oficial del Llibre de Barcelona i així es va portar a terme. Quatre anys després va aprofitar-se l'avinentsa: Cervantes havia mort el 23 d'abril, igual que William Shakespeare, Garcilaso de la Vega o Josep Pla; la coincidència no es podia ignorar i la festa del llibre va passar a la primavera al costat de la del cavaller, el drac i la rosa. El 1995, la UNESCO va declarar el 23 d'abril Dia Mundial del Llibre i els Drets d'Autor, donant a la data un ressò internacional.

Eureka, abril del 2008 (adaptació)

1. Contesta amb una sola paraula:

- Com s'anomena la persona que mor per defensar les seves idees religioses?

- Com es deia l'emperador romà que va fer matar sant Jordi? _____
- Com es diu la regió on va néixer sant Jordi? _____
- Com va passar a dir-se la institució anomenada Diputació del General?

- Quin organisme internacional va proclamar el 23 d'abril Dia Mundial del Llibre?

2. Torna a escriure aquests fets en l'ordre en què van succeir.

- Sant Jordi es converteix en model del bon cavaller.
- S'instaura la tradició de regalar una rosa el dia de Sant Jordi.
- El 23 d'abril se celebra el dia del llibre.
- Sant Jordi va morir màrtir.
- Sant Jordi és proclamat patró de Catalunya.
- L'Abat Oliva aixeca un altar en nom del sant.

3. Quin origen té la tradició de regalar roses per Sant Jordi?

4. Per quin motiu es va triar el 23 d'abril per celebrar Sant Jordi?

- I per celebrar el dia del llibre? _____
-